

Tillæg til miljøgodkendelse

Tivoli Friheden

13. april 2011

Tillæg til miljøgodkendelse af listevirksomhed

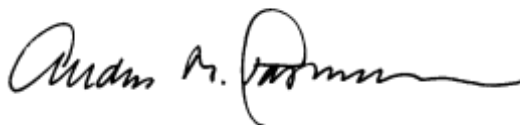
i henhold til kap. 5 i lovbekendtgørelse nr. 879 af 26/06 2010.

Afgørelse om ikke VVM-pligt

i henhold til bekendtgørelse nr. 1510 af 15. december 2010 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning.

Tillægsgodkendelsen omfatter: Ændring af vilkår for afholdelse af musikarrangementer i Tivoli Friheden

Godkendt: 13. april 2011

Anders Maltha Rasmussen
Afdelingschef

Anne Haarmark
Cand. Scient.

Annonceres den 27. april 2011
Klagefristen udløber den 25. maj 2011
Søgsmålsfristen udløber den 27. oktober 2011

Virksomhedens navn:	Tivoli Friheden A/S
CVR nr.:	12 50 39 97
P-nummer:	10 03 36 59 43
Virksomhedens art, listebetegnelse:	J204, Forlystelsespark
Sagsnummer (GeoEnviron)	MIL-000254
Virksomhedens adresse:	Skovbrynet 5, 8000 Aarhus C
Tlf.nr.:	86 147 300
Matr. nr.:	229d, Marselisborg, Aarhus Jorder
Virksomheden ejes og drives af:	Tivoli Friheden A/S
Bygninger og grund ejes af:	Aarhus Kommune
Kontaktperson på virksomheden:	Adm. direktør Henrik Ragborg Olesen

Indholdsfortegnelse

1. Resume	5
2. Miljøgodkendelse.....	6
3. Vilkår for miljøgodkendelsen	7
3.1. Generelt	7
3.2. Musikarrangementer	7
3.3. Rapportering	8
3.4. Afgørelse om ikke VVM-pligt.....	8
4. Vurderinger	10
4.1. Miljøteknisk vurdering	10
4.2. Hovedhensyn ved meddelelse af godkendelsen.....	11
4.3. Udtalelse fra andre	11
5. Klagevejledning	14
5.1. Klage over miljøgodkendelsen	14
5.2. Klage over afgørelsen om ikke VVM-pligt	15
5.3. Søgsmål	16
5.4. Underretning om afgørelsen	16
6. Bilag	18
6.1. Liste over sagens akter	18
6.2. Ansøgning om miljøgodkendelse	20
6.3. Lovgrundlag mm.	23

1. Resume

Tivoli Friheden har ansøgt om at få ændret de gældende vilkår for musikarrangementer. Tivoli Friheden har de seneste 7 år afviklet musikarrangementet *Fed Fredag* på deres friluftsscene og løbende gjort tiltag for at forbedre publikums oplevelse. Blandt andet er der opsat et særligt højttalersystem med såkaldt distribueret lyd (delay højttalere) der bevirker, at lyden bliver mere jævnt fordelt blandt publikum gennem flere højttalere.

På trods heraf har Tivoli Friheden ved evaluering af årets koncerter måttet konkludere, at det tilladte lydniveau er for lavt til, at publikum kan få den rette koncertoplevelse. Tivoli Friheden har på baggrund heraf ansøgt om ændring af de vilkår, der er givet for koncertafholdelser i miljøgodkendelsen af 22. april 1996 samt påbud af 29. marts 2001.

I ansøgningen af 6. januar 2011 fremføres ønsket om, at der fremover kan spilles med højere lydniveau i nærmere angivne tidsintervaller. Samtidig søges om, at de nuværende to koncerter, der kan afholdes uden støjgrænser, sløjfes til fordel for tilladelse til tre timers daglig scene-arrangement med forhøjet lydniveau i forhold til nuværende vilkår.

Med denne tillægsgodkendelse imødekommes det ansøgte.

Øvrige aktiviteter, herunder evt. musikarrangementer, der har en varighed af mere end 3 timer dagligt, skal holdes inden for 46 dB(A)-støjgrænsen. Den tidligere støjgrænse for musik på 50 dB(A) bortfalder.

Der er i dag godkendelse til op til 124 åbningsdage pr. sæson, som strækker sig fra 1. april til 30. september. Åbningsdagene kan dog også inkludere efterårsferien i uge 42. De kørende forlystelser kan starte kl. 11 og være i drift til kl. 22 (dog til kl. 23 i 30 dage). Parkens åbningstid er kl. 11-23 (kl. 24 i 30 dage).

2. Miljøgodkendelse

På grundlag af oplysningerne i bilag nr. 6.2. ansøgning om ændring af miljøgodkendelse meddeles hermed godkendelse til Tivoli Friheden til at afholde koncerter på friluftsscenen efter de nedenfor beskrevne vilkår.

Godkendelsen gives i henhold til miljøbeskyttelsesloven kapitel 5, og omfatter kun de miljømæssige forhold, der reguleres af denne lov. Godkendelsen gives som et tillæg til virksomhedens miljøgodkendelse af 22. april 1996 med senere tillæg, herunder påbud af 29. marts 2001 vedrørende støj, og gives under forudsætning af, at såvel nedenstående vilkår som vilkår i den førnævnte godkendelse samt påbud overholdes.

Tilsynsmyndighed

Aarhus Kommune er tilsynsmyndighed for virksomheden.
Tilsynet udføres af Natur og Miljø.

Øvrige miljøgodkendelser

Ud over denne godkendelse gælder følgende afgørelser:

22/04/1996 Forlystelsespark, ændret ved Miljøstyrelsens afgørelse af 25. marts
1997

29/03/2001 Påbud om ændring af støjvilkår

27/10/2006 Driftstid for kørende forlystelser fra kl. 11-13 og sæsonlængde
15/04-30/09

16/01/2009 Tillæg til miljøgodkendelse til fleksibel sæsonåbning

16/02/2010 Tillæg til miljøgodkendelse til permanent drift i skolernes efterårsferie

3. Vilkår for miljøgodkendelsen

3.1. Generelt

- 3.1.1. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. Driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 3.1.2. Virksomheden skal drives som beskrevet i ansøgningen, bortset fra de ændringer der fremgår af nedenstående vilkår.
- 3.1.3. Følgende hidtil gældende vilkår for musikarrangementer bortfalder:
Vilkår B2 i Miljøgodkendelse af 22. april 1996, som ændret i Påbud af 29. marts 2001:
*Der må kun afholdes 2 koncerter årligt uden hensyntagen til de støjgrænser, der gælder for Tivoli Friheden.
Tilsynsmyndigheden skal have meddelelse om koncertarrangementerne senest en uge før afholdelsen.*
- 3.1.4. I vilkår B3 udgår sætningen: *De to koncerter må højst vare 1½ time i tiden kl. 14.00 – 21.00.*
- 3.1.5. Vilkår B5 om Øvrige musikarrangementer udgår.
Vilkår B5 i miljøgodkendelse af 22. april 1996 har følgende ordlyd:
*De øvrige musikarrangementer er omfattet af den generelle støjgrænse på 50 dB(A).
Vilkåret præciseres i påbud af 29. marts 2001:
De øvrige musikarrangementer er omfattet af de støjkrav, der gælder for Tivoli Friheden.*
- 3.1.6. I vilkår I1 om rapportering i Miljøgodkendelse af 22. april 1996 udgår afsnittet om Koncerter.

3.2. Musikarrangementer

For musikarrangementer gælder fremover følgende vilkår:

- 3.2.1. Tivoli Friheden kan dagligt gennemføre op til tre timers scenemusikarrangementer med et samlet lydniveau på 55 dB(A) målt i målepunkterne på Skovbrynet. I de tre timers musikarrangementer indgår også lydprøver. Med samlet lydniveau forstås støjbidrag fra både kørende forlystelser og musikarrangementer.
- Øvrige aktiviteter, herunder evt. musikarrangementer, der har en varighed af mere end 3 timer dagligt, skal holdes inden for 46 dB(A)-støjgrænsen, jf. påbud af 29. marts 2001.
- 3.2.2. Der kan gennemføres maksimalt fem dage med musik hele dagen i driftstiden med et lydniveau på 55 dB(A) målt i målepunkterne på Skovbrynet.
- 3.2.3. Sluttidspunktet for musikarrangementer fastsættes til kl. 22.00. Dog er der mulighed for at gennemføre 15 arrangementer i hver sæson med sluttidspunkt kl. 23.
- 3.2.4. I de 15 arrangementer indgår Cabaretforestillingen i Spejlteltet under Festugen.

3.3. Rapportering

- 3.3.1. Tivoli Friheden skal forud for sæsonstart indberette antallet af årets planlagte koncerter med angivelse af dato og tidsrum for afholdelse.
- 3.3.2. Tivoli Friheden skal forud for sæsonstart afrapportere virksomhedens tiltag til forbedringer og den nye teknologi, der eventuelt tages i anvendelse for, at nedbringe støjbidraget til omgivelserne mest muligt.

3.4. Afgørelse om ikke VVM-pligt

Tivoli Friheden er en eksisterende virksomhed, der efter sin etablering er blevet omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, pkt. 13 d *Turisme og fritid – Forlystelsesparker o.l.*

Udvidelser og ændringer af Tivoli Friheden, eksempelvis opstilling af nye forlystelser eller ændret driftstid, kan således være omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, pkt. 14 *Ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet.*

Konkrete projekter, som kan være til skade for miljøet, vil således skulle screenes i henhold til bekendtgørelsen. For ændring af en eksisterende virksomhed vil det som udgangspunkt være sådan, at projekter, der er i overensstemmelse med en eksisterende lokalplan og kan overholde vilkår i en gældende miljøgodkendelse, ikke vil være til skade for miljøet.

På dette grundlag vurderer Aarhus Kommune, at der ikke er behov for udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer med tilhørende VVM-redegørelse i henhold til bekendtgørelsen.

4. Vurderinger

4.1. Miljøteknisk vurdering

Tivoli Friheden A/S er en eksisterende virksomhed. Der er gennem tiden foretaget udskiftninger og ændringer af de kørende forlystelser, hvor konsekvensberegningerne viser en støjreduktion, der kan opfylde støjgrænsens maksimale 46 dB(A) i målepunkterne. Disse ændringer er løbende blevet miljøgodkendt.

Der er udover kørende forlystelser en friluftsscene, hvorfra der afholdes koncerter tilpasset publikumssegmentet. Koncertarrangementerne afvikles ifølge Tivoli Friheden i familievenligt regi under sikre og velordnede rammer. Konceptet har været ca. 1½ times musik med start kl. 20 og kendte medvirkende fra den danske musikverden.

Trods løbende forbedringer af forholdene med blandt andet opstilling af distribueret lyd (delay-højtalere), der bidrager til en mere jævn fordeling af lyden blandt publikum, er det tilladte lydniveau for lavt til, at publikum kan få den rette koncertoplevelse. Ved evalueringen af årets arrangementer blandt både publikum og kunstnerne måtte det konkluderes, at oplevelsen af det lave lydniveau var et generelt og gennemgående tema. Tivoli Friheden har blandt andet modtaget kommentarer fra publikum om, at "vi er nødt til at tysse på gæster, der snakker, for ellers kan man ikke høre musikken".

Tivoli Friheden har på denne baggrund ansøgt om ændring af de vilkår, der er givet for koncertafholdelser i deres miljøgodkendelse af 22. april 1996.

Ansøgningen af 6. januar 2011 er vedlagt som bilag 6.2.

4.1.1. Støj

Det vurderes, at støjbilledet for Tivoli Friheden A/S vil forandres ved imødekomme af det ansøgte, men at ændringerne samlet set vil medvirke til forbedring i forhold til beboelserne i området. Det er vurderingen, at lydniveauet på 55 dB(A) i op til tre timer i forhold til de 50 dB(A) i hele driftstiden afvejes med afkortning af koncerttiden. Desuden skal lydprøver også holdes inden for koncerttiden.

Muligheden for at gennemføre maksimalt fem dage med musik hele dagen med det tilsvarende lydniveau er begrundet med, at Tivoli Friheden ønsker at kunne imødekomme et eventuelt behov for at afholde mindre festivaler og events. Øvrige aktiviteter, herunder evt. andre musikarrangementer, der har en varighed af mere end 3 timer dagligt, skal holdes inden for 46 dB(A)-støjgrænsen.

Tivoli Friheden påpeger, at der ikke ansøges om en fuld udnyttelse af rammerne, men alene en mulighed for at kunne tilrettelægge arrangementer inden for disse. Der har de seneste år været afholdt 16 arrangementer af typen *Fed Fredag* og det er disse koncerter, som rammerne i første omgang skal finde anvendelse for.

Der lægges derfor til grund, at udnyttelsesgraden af tilladelsen ikke vil være særlig stor.

Ved et lydniveau på 55 dB(A) som ansøgt vil lydniveauet foran friluftsscenen være 97-98 dB(A). Tivoli Friheden har givet udtryk for, at der med dette niveau er skabt muligheder for en god koncertoplevelse.

Ændringen af støjgrænsen fra 50 dB(A) til 55 dB(A) vil opleves som en forholdsvis tydelig hørbar ændring af lydniveauet. Afbalanceringen er foretaget ved, at der ikke længere gives tilladelse til at afholde to årlige koncerter med ubegrænset lydtryk og at den daglige mulige koncertvarighed begrænses i forhold til hidtil.

Natur og Miljø har ikke modtaget klager over *Fed Fredag*-arrangementerne.

Sluttidspunkt for musikarrangementer fastsættes til kl. 22 mod tidligere kl. 23. Dog kan der efter behov gennemføres 15 arrangementer i hver sæson med sluttidspunkt kl. 23. I de 15 arrangementer indgår Cabaretforestillingen i Spejlteltet under Festugen.

Med de givne forudsætninger bortfalder den tidligere støjgrænse for musik på 50 dB(A).

Driftstiden for virksomheden er uændret maksimalt 124 åbningdage pr. år inden for sæsonen, som for strækker sig fra 1. april til skolernes efterårsferie i uge 42, hvilket for indeværende år er til 23. oktober.

De kørende forlystelser kan starte kl. 11 og være i drift til kl. 22 (dog til kl. 23 i 30 dage). Parkens åbningstid er uændret kl. 11-23 (dog til kl. 24 i 30 dage).

4.2. Hovedhensyn ved meddelelse af godkendelsen

Hovedhensynet ved meddelelse af godkendelsen er, at der overordnet set bliver bedre støjforhold for omkringboende, og at antallet af åbningdage fortsat ikke overstiger 124 pr. år.

Den samlede vurdering er således, at belastningen af omgivelserne ikke ændres med den foreliggende tillægsgodkendelse.

4.3. Udtalelse fra andre

Der er udsendt 32 høringsbreve efter samme adresseliste, som Amtet tidligere har benyttet i forbindelse med høringer. Listen er opdateret med hensyn til til- og fraflytninger og suppleret med naboer, som har tilkendegivet, at de ønsker at blive hørt. Grundejerforeningen Marselis er også blevet hørt.

Natur og Miljø har modtaget 31 hørings svar, hvoraf de 14 var svar på det udsendte høringsbrev og de resterende var uopfordrede. 15 af disse indsendte enslydende hørings svar.

De indkomne hørings svar taler mod det ansøgte. Grundejerforeningens formand påpeger, at imødekommelse af ansøgningen vil indebære en ekstra støjbelastning, som de finder "helt uacceptabel".

Generelt gives der udtryk for stor bekymring vedrørende øget støjpåvirkning fra Tivoli Friheden, da det er opfattelsen, at støjpåvirkningen er stor nok i forvejen.

Udover de skriftlige hørings svar har der været to telefoniske henvendelser, hvoraf den ene var positivt stemt og imødekommende overfor Tivoli Frihedens ansøgning, mens den anden gav udtryk for en neutral holdning.

I flere hørings svar blev der henvist til, at Tivoli Friheden burde nyindrette deres koncertplads.

Dette punkt har været forelagt Tivoli Friheden, hvor direktør Henrik Ragborg Olesen har oplyst følgende:

"En nyindretning af koncertpladsen vil for praktiske forhold betyde nedbrydning af hele det nuværende set-up, og etablering af noget helt nyt, som i givet fald formentligt ville kunne "vinkles" således, at støjen ved naboerne vil blive reduceret - hvor meget vides ikke. Problemet er, at med det reducerede besøgstal til koncerterne i 2010, så vil den påkrævede investering på 10-12 mio. kr. desværre ikke være rentabel. I tilgift til den manglende direkte rentabilitet skal det nævnes, at Tivoli Friheden - efter et dårligt regnskab for sæsonen 2010 - desværre er nødt til at "samle kræfter" før nye store investeringer iværksættes.

Jeg vil i samme anledning nævne, at vi løbende arbejder med at reducere støjgenerne for vore naboer. Til sæsonen 2010 opsatte vi eksempelvis et permanent delay-system på 5 ekstra decentrale højtalerne, som er placeret ude blandt publikum. Det gjorde vi fordi denne teknologi nu er tilgængelig til en overkommelig mer-omkostning, som vi valgte at afholde i 2010. Dette tiltag fastholdes i 2011 og kan evt. udvides såfremt eksperterne vurderer at der er mere at hente ad den vej - dialogen merom startes snarest når vi vælger leverandøren af højtalersystem til sæsonen 2011. I 2011 vil vi tillige forsøge at vinkle højtalerne således at musikken i videst muligt omfang rettes væk fra naboerne.

Idet Tivoli Friheden hvert år lejer et komplet højtalersystem fra landets førende lyd-firmaer, er det hele tiden muligt for os at opdatere/forbedre vilkårene for koncertgængerne og for naboerne, i takt med, at udviklingen af teknologien muliggør det. Det vil sige, at støjbelastningen ikke er et statisk ting, men noget vi hele ti-

den arbejder på at optimere, idet vi har et klart og udtalt ønske om at leve i pagt med omgivelserne - herunder parkens naboer".

Til dette svar har Natur og Miljø udbedt sig yderligere uddybning af forholdene omkring opsætning af støjafskærmning.

Henrik Ragborg fra Tivoli Friheden replicerer:

Ved støjafskærmning af forlystelser etableres skærmen så tæt på forlystelsen som det er muligt, idet dette medfører den største skærmvirkning. Dette er ikke hensigtsmæssigt for koncertpladsen idet vi jo her ønsker at musikken skal nå ud til alle koncertgængere. Alternativet er opstilling af en støjskærm omkring parken. Opstilling af en støjafskærmning, eksempelvis i hele parkens længde mod Skovbrynet, skal i givet fald været meget høj for at have en mærkbar effekt, og en sådan mur vil være meget skæmmende og dominerende, og fjerne det smukke skovpræg som Tivoli Friheden er begunstiget af. Hertil kommer, at en effektiv støjvæg – i de anseelige proportioner der vil være tale om - vil være særdeles kostbar. Baseret på erfaring fra andre støjskærme i Tivoli Friheden, vurderes udgiften til en 250 meter lang støjskærm at løbe op i et tocifret millionbeløb, der minimum svarer til hvad det vil koste, at omlægge hele koncertpladsen.

De modtagne høringssvar er indgået i vurderingen af sagen.

5. Klagevejledning

5.1. Klage over miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af

- ansøgeren
- enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100
- lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative
- interesser som formål, og som har meddelt samt, at de ønsker underretning om afgørelsen

Skriftlig klage og klagefrist

Godkendelsen vil blive annonceret i Århus Stiftstidende og Århus Onsdag den 20. april 2011.

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. En eventuel klage skal være **skriftlig** og sendes til Natur og Miljø, Valdemarsgade 18, Postboks 79, 8100 Aarhus C, så vidt muligt elektronisk på virksomheder@mtm.aarhus.dk. Klagefristen er anført på side 2.

Vi sender derefter klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der er anvendt ved behandlingen af sagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Natur- og Miljøklagenævnet sender en opkrævning på gebyret, når Nævnet har modtaget klagen fra Natur og Miljø. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af fristen for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Betingelser, mens en klage behandles

De vil kunne udnytte miljøgodkendelsen i den tid, Miljøklagenævnet behandler en eventuel klage, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Forudsætningen for det er, at De opfylder de vilkår, der er stillet i godkendelsen. Dette indebærer dog ingen begrænsning for Miljøklagenævnets adgang til at ændre eller ophæve godkendelsen.

5.2. Klage over afgørelsen om ikke VVM-pligt

Afgørelsen om, at virksomheden kan miljøgodkendes uden udarbejdelse af et kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af

- enhver med retlig interesse i sagens udfald
- landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen
- miljøministeren

Skriftlig klage og klagefrist

Afgørelsen vil blive annonceret sammen med godkendelsen.

En eventuel klage skal være **skriftlig** og sendes direkte til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, så vidt muligt elektronisk på nmkn@nmkn.dk. Klagen skal være modtaget af Natur- og Miljøklagenævnet senest den 4 uger fra offentliggørelsen. Dato for klagefristens udløb er nævnt på side 2.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af virksomhedens klage, at virksomheden indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende virksomheden en opkrævning på gebyret. Virksomheden skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af geby-

ret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af fristen for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Betingelser, mens en klage behandles

Ved klage over afgørelsen om ikke VVM-pligt kan Natur- og Miljøklagenævnet eventuelt bestemme, at **miljøgodkendelsen og dispensationen fra naturbeskyttelses-loven ikke må udnyttes**. Endvidere kan nævnet påbyde, at evt. igangsatte bygge- og anlægsarbejder standses.

5.3. Søgsmål

En eventuel retssag i forhold til afgørelsen skal anlægges ved domstolene inden 6 måneder fra offentliggørelsen.

Søgsmålsfristen er anført på side 2.

5.4. Underretning om afgørelsen

Navn	Adresse	Evt. E-mail adresse
Tivoli Friheden		henrik@friheden.dk
Sundhedsstyrelsen		midt@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening		dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomité		aarhus@dn.dk
Friluftsrådet, kommunerepræsentant		obv@webspeed.dk
Naturstyrelsen		nst@nst.dk
Hørte naboer samt henvendelser:		8000 Aarhus C
Helle Kongsbak Brockstedt	Birketinget 12	-
Per og Vibeke Overgaard	Birketinget 14	vibeke_overgaard@hotmail.com

		perhjem@perovergaard.dk
Inge M. Fangel	Gentoftevej 2	-
Anne Ågård	Gentoftevej 3	-
Jens Ole Graulund	Gentoftevej 4	-
Bo Lauenborg og Lise Wilmer	Gentoftevej 5	-
Ole Sand Olesen	Gentoftevej 6	-
G. og J. Danscher	Gentoftevej 7	GD@NEURO.AU.dk
Klaus og Kirsten Skak	Gentoftevej 11	-
Camilla Bruun og Claus Mathorne	Gentoftevej 14	cm@mindworking.dk
Aase og Kaj Buch Andersen	Gentoftevej 15	aasebuchandersen1@hotmail.com
Jens Peter Rasmussen	Gentoftevej 16	karin.overgaard@privat.dk jens.peder.rasmussen@Systematic.com
Inge Marie og Henrik Broch-Lips	Gentoftevej 19	hbrochlips@gmail.com
Jes Pedersen og Karen Bjergsted Andersen	Gentoftevej 23	jes.pedersen@RU.RM.dk
Jørn Tækker og Birgitte Munk	Holtevej 7	-
Karen og Henrik Haugstrup	Holtevej 15	holtevej15@mail.dk
Jens Boesen og Ingrid Houe	Holtevej 17	8000 Aarhus C
Thomas Køllner Olsen	Holtevej 24	-
Morten Hyltdgaard	Marselisvej 18	-
Fanny Nielsen	Ordrupvej 25	Bedt om at blive slettet af listen
Ole L. Thomsen	Skovbrynet 16	-
Andelsforeningen Ved Friheden c/o Søren Andersen	Skovbrynet 18	-
Firma Shop v/Peter Krebs	Skovbrynet 20	-
Grundejerforeningen Marselis, v Jørgen Mikkelsen	Skovbrynet 22	j.mik@stofanet.dk
Lars Schrøder	Ordrupvej 23	-
Hanne Thykjær Jensen og Henrik Sørensen	Skovbrynet 24	-
Poul og Gunhild Frost	Skovbrynet 26	6xfrost@stofanet.dk
Jørgen Christiansen	Skovbrynet 32	jch@favrskov-gym.dk
B. Hammer Rasmussen	Stadion Allé 49	-
Henrik og Lone Høgh Andersen	Stadion Allé 60	-
Niels Olesen	Stadion Alle 64	-
Poul Pedersen	Tårnbækvej 4	-
Peter Ry Mathiasen	Tårnbækvej 5	pmathias@stofanet.dk
Mette Sabroe Bitsch	Marselisvej 6	mette@marselisvej6.dk
Jørgen Lasgaard og Marianne Skovbo	Marselisvej 9	lasgaard@vip.cybercity.dk
Niels Virum	Marselisvej 10	nv@k-r.dk
Jan Steen Jacobsen	Marselisvej 14	post@jansteen.dk
Jens M. Rubak	Marselisvej 17	jmr@dadlnet.dk
Inger og Johannes Exner	Marselisvej 19	ijexner@mail.dk
Inger Louise Wildfang og Ulrik Nissen	Marselisvej 21	wildfang@dadlnet.dk
Jens og Jette Mauritzen	Gentoftevej 18	jm@dalmatin.dk
Jens Thoft	Stadion Allé 43 A	jthoft@mail.tele.dk
Henrik Kaufmann	Skovbrynet 8	8000 Aarhus C
Peter Nejsig Larsen	Skovbrynet 20	peternejsig@gmail.com
Nelli A.M. Hermansen	Skovbrynet 22	j.mik@stofanet.dk
Grete og Kalle Fisker	Birketinget 8	fisker@hotmail.com
Hanne Helleshøj og Erling Madsen	Holtevej 14	helleshoej.h@mail.tele.dk
Niels Berthelsen	Rungstedvej 16	NBE@KM.DK
Thomas Duun	Marselis Boulevard 31	thomas.dunn@mercet.com

6. Bilag

6.1. Liste over sagens akter

Ansøgningen er vedlagt som bilag 6.2.

Cirius Sagsnr.	Bilagsnr.	Titel	Dato
MIL/00/02485	374	VVM-Screening Notat til sagen	1.4.2011
MIL/00/02485	373	Imødekommelse af anmodning om aktindsigt csnielsen@mail.djh.dk	1.4.2011
MIL/00/02485	372	Udkast til tillægsgodkendelse til Tivoli Friheden vedr. støjvilkår Modtager: henrik@friheden.dk	31.3.2011
MIL/00/02485	371	Til alle henvendelser i forb. med nabohøring om Tivoli Frihedens ansøgning af 6.1.2011 Afsender: henrik broch-lips, hbrochlips@gmail.com	31.3.2011
MIL/00/02485	370	Til alle henvendelser i forb. med nabohøring om Tivoli Frihedens ansøgning af 6.1.2011 Modtager: Alle hørte samt henvendelser	31.3.2011
MIL/00/02485	369	Kvittering og svar på henvendelser i forb. med nabohøring, Tivoli Friheden Modtager: alle henvendelser i forb. med høring	31.3.2011
MIL/00/02485	368	Anmodning om aktindsigt vedr. nabohøring, Tivoli Friheden Afsender: Christian Steffens Nielsen, csnielsen@mail.djh.dk	25.3.2011
MIL/00/02485	367	Nabohøring Tivoli Friheden Afsender: Henrik Broch-Lips, hbrochlips@gmail.com	24.3.2011
MIL/00/02485	366	Vedr. nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden (j.nr. 09.02.11G02) Afsender: Jens M. Rubak, jmr@dadlnet.dk	24.3.2011
MIL/00/02485	365	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jørgen Christiansen, jch@favrskov-gym.dk	23.3.2011
MIL/00/02485	364	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Niels Berthelsen, NBE@KM.DK	24.3.2011
MIL/00/02485	363	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Hanne Helleshøj, helleshoej.h@mail.tele.dk	23.3.2011
MIL/00/02485	361	Svar til 360: Vedr.: Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Modtager: Karin Overgaard, Karin.Overgaard@privat.dk	23.3.2011
MIL/00/02485	360	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Karin Overgaard, Karin.Overgaard@privat.dk	22.3.2011
MIL/00/02485	359	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden(j.nr.09.02.11G02) Afsender: Mette Sabroe Bitsch, mette@marselisvej6.dk	22.3.2011
MIL/00/02485	358	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Henrik Kaufmann, Skovbrynet 8, 8000 Aarhus C	22.3.2011
MIL/00/02485	357	Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jens Peder Rasmussen, Jens.Peder.Rasmussen@Systematic.com	22.3.2011
MIL/00/02485	356	Vedr.: Orientering om nabohøring til Tivoli Friheden Modtager: henrik@friheden.dk	22.3.2011
MIL/00/02485	355	Indsigelse vedr. Støjniveau fra Tivoli Friheden Afsender: Duun, Thomas, Thomas.Duun@mercer.com	21.3.2011
MIL/00/02485	354	Høringssvar Tivoli Friheden Afsender: Nelli A.M. Hermansen via j.mik@stofanet.dk	21.3.2011
MIL/00/02485	353	Høringssvar Tivoli Friheden Afsender: Jørgen Mikkelsen, j.mik@stofanet.dk	21.3.2011
MIL/00/02485	352	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jes Pedersen, Jes.Pedersen@RU.RM.DK	21.3.2011
MIL/00/02485	351	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Inger Exner, ijexner@mail.dk	21.3.2011
MIL/00/02485	350	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Kalle Fisker, fisker@hotmail.comxx	21.3.2011

MIL/00/02485	349	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Peter Nejsig, peternejsig@gmail.com	20.3.2011
MIL/00/02485	348	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jan Steen Jacobsen, post@jansteen.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	347	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Peter Ry Mathiasen, pmathias@stofanet.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	346	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Wildfang, wildfang@dadlnet.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	345	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Per Overgaard, perhjem@perovergaard.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	344	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Vibeke Holst Overgaard, vibeke_overgaard@hotmail.com	20.3.2011
MIL/00/02485	343	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden(j.nr.09.02.11G02) Afsender: Jens Thoft, jthoft@mail.tele.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	342	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Niels Vium, nv@k-r.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	341	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jette og Jens, jm@dalmatin.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	340	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Claus Mathorne I Mindworking AS, cm@mindworking.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	339	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jørgen Lasgaard, lasgaard@vip.cybercity.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	338	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Gorm Danscher, GD@NEURO.AU.DK	20.3.2011
MIL/00/02485	337	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Frost, 6xfrost@stofanet.dk	20.3.2011
MIL/00/02485	336	Indsigelse til ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Peter Ry Mathiasen, pmathias@stofanet.dk	19.3.2011
MIL/00/02485	335	Indsigelse til ansøgning, Tivoli Friheden Afsender: Aase Buch Andersen, aasebuchandersen1@hotmail.com	18.3.2011
MIL/00/02485	334	Svar vedr. nabohøring – sagsnr. MIL/00/02485-329 Modtager: Henrik Haugstrup, holtevej15@mail.dk	18.3.2011
MIL/00/02485	333	Vedr.: Nabohøring – sagsnr. MIL/00/02485-329 Afsender: Henrik Haugstrup, holtevej15@mail.dk	17.3.2011
MIL/00/02485	332	Vedr.: Nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Modtager: Jes Pedersen, Jes.Pedersen@RU.RM.DK	16.3.2011
MIL/00/02485	330	Spørgsmål til nabohøring om ansøgning fra Tivoli Friheden Afsender: Jes Pedersen, Jes.Pedersen@RU.RM.DK	11.3.2011
MIL/00/02485	329	Høringsbrev i forbindelse med ansøgning, TF Modtager: Adresseliste på omkringboende naboer	8.3.2011
MIL/00/02485	327	Kvitteringsskrivelse for fremsendt materiale Modtager: henrik@friheden.dk	2.2.2011
MIL/00/02485	325	Musikarrangementer i Tivoli Friheden Afsender: Henrik Ragborg Olesen, henrik@tivoli.dk	6.1.2011

6.2. Ansøgning om miljøgodkendelse

Fremsendt 6. januar 2011

Ansøgning om ændring af rammevilkår for afvikling af musikarrangementer i Tivoli Friheden

Baggrund

Tivoli Friheden har afviklet "Fed Fredag" de seneste 7 år, og haft voksende tilslutning og succes år for år helt frem til 2009, hvor godt 90.000 gæster besøgte parken i forbindelse med koncerterne.

I år har besøgstallet for første gang været for nedadgående og det lykkedes således 'kun' at samle ca. 71.000 gæster på trods af, at budgettet til kendte og populære kunstnere har været rekordhøjt.

Ikke mindst "Fed Fredag" har været medvirkende årsag til at Tivoli Friheden generelt har oplevet fremgang – er blevet revitaliseret - og i dag fremstår som et større aktiv for byens borgere og gæster, end tidligere. Aktuelt har Tivoli Friheden et besøgstal (opnået på ca. 120 åbningdage) der matcher Den Gamle By, som i en lang årrække har været byens førende attraktion.

Fed Fredag er i dag et af byens allerstærkeste musik-tilbud med 1. klasses open air livekoncerter i smukke, sikre og velordnede rammer til en pris som ikke opleves andre steder. Entre kan købes for kr. 75,- pr. koncert eller man kan købe Sæsonkort til kr. 250,-.

Koncerterne afvikles i en hyggelig og familie-orienteret atmosfære, og der er kun meget meget sjældent optræk til ballade og uro som ellers godt kan forekomme ved større koncerter.

Der arbejdes løbende med at forbedre publikums oplevelse af Fed Fredag – eksempelvis er der opsat storskærme således at flest mulige kan se hvad der foregår på scenen, og senest er der opsat et særligt højtalersystem med såkaldt distribueret lyd (delay-højtalere) der dels skal sikre minimal støj hos naboerne og en mere jævn fordeling af lyden blandt publikum – også dem der står et stykke væk fra scenen.

Miljøtilladelsen

Koncerterne afvikles i tidsrummet fra kl. ca. 20.00 til ca. 21.30 og Parken lukker kl. 23.00. Miljøgodkendelsen tillader aktuelt et lydniveau på 50 dB(A) i de 2 målepunkter på Skovbrynet. Der er indført forskellige frivillige procedurer og kontroller der sikrer, at grænserne overholdes, og det er pålagt Tivoli Friheden at gennemføre egenkontrol ved målinger i de 2 målepunkter.

Aktuel status

Det er bekymrende for Tivoli Frihedens fortsatte udvikling at besøgstallet til "Fed Fredag" er faldende. En del af forklaringen kan selvfølgelig være, at vejret i år måske har artet sig lidt dårligere end sædvanligt, men det er samtidig uomtviste-

ligt, at der blandt publikum er en stigende utilfredshed over det beskedne lydtryk koncerterne afvikles under.

Vi modtager mange kommentarer fra publikum om, at "vi er nødt til at tysse på gæster der snakker, for ellers kan man ikke høre musikken".

Typisk modtager vi tillige en del klager på mail eller telefon efter hver koncert, hvor publikum ikke kan forstå, at vi ikke kan spille lidt højere – "koncertoplevelsen udebliver", er den gennemgående kommentar.

I forbindelse med planlægningen af koncert-programmet for 2011 har vi netop gennemført en brugerundersøgelse hvor mere end 1000 koncertgængere har tilkendegivet, hvilke kunstnere de gerne ser til næste år.

På spørgeskemaet er der mulighed for at komme med forslag til hvordan koncertoplevelsen eventuelt kan forbedres. 94 af de 180 deltagere der har skrevet en kommentar omhandler lydtrykket svarende til 52 %. Lydtrykket er således uden sammenligning det punkt som får flest indvendinger ved Fed Fredag.

Endelig har vi oplevet, at flere bookingbureauer i forbindelse med bookingen af kunstnere til 2011 har fremført, at det er afgørende for kunstnernes interesse for overhovedet at give koncert i Tivoli Friheden, at der er mulighed for at give publikum en "rigtig" koncertoplevelse – kunstnere kan som "brands" ikke leve med, at publikum ikke får den optimale oplevelse.

Ansøgning

Vi ansøger om muligheden for at få udarbejdet en revideret miljøgodkendelse der tilgodeser vort publikums interesser i relation til musikarrangementer, uden at belaste omgivelserne mere end højest muligt. Vi søger således om, at eksisterende retningslinier ændres til følgende:

- Tivoli Friheden meddeles tilladelse til at gennemføre op til 3 timers daglige scenemusikarrangementer med lydtryk på 55 dB(A). målt i målepunkterne på Skovbrynet. Desuden meddeles ret til at gennemføre maksimalt 5 dage med musik hele dagen med det samme lydtryk (55 dB(A)). Musikarrangementerne vil være afviklet senest kl. 22.00 dog således at der er mulighed for, max. 15 dage, at afvikle musikarrangementer i tidsrummet 22.00 -23.00.

Som modydelse tilbyder vi:

- At give afkald på de 2 eksisterende koncerttilladelser, som har ubegrænset lydtryk.
- En betydelig reduktion af omfanget af musikarrangementer, idet der efter den eksisterende tilladelse må gennemføres musikarrangementer på samtlige åbningsdage og i hele åbningsperioden.

Vi gør opmærksom på, at vi i udgangspunktet langt fra kommer til at udnytte den reviderede tilladelse, men at vi har brug for en vis fleksibilitet til at planlægge og gennemføre musikarrangementer indenfor en rimelig ramme.

Vi vil også henlede opmærksomheden på, at den ønskede lydtryksændring vil udgøre en stor forandring for musikoplevelsen på koncertpladsen, men i målepunkterne vil ændringen fra nuværende 50 dB(A) til 55 dB(A) kunne sammenlignes med et lydtryksniveau for almindelig samtale. (se evt.:

<http://www.hoerelse.info/page.dsp?page=358>)

De ønskede ændringer vil betyde, at mere end 100.000 af vore gæster pr. sæson kan få en god musik-oplevelse i Tivoli Friheden. Desuden vil lempelsen være med til at sikre, at Århus opfattes som en levende og dynamisk by hvor kulturelle tilbud prioriteres.

Vi håber på en positiv behandling af ansøgningen og stiller selvfølgelig gerne op til et møde hvor forholdene kan drøftes.

Med venlig hilsen

TIVOLI FRIHEDEN A/S

Henrik Ragborg Olesen

Adm. direktør

6.3. Lovgrundlag mm.

Lov om miljøbeskyttelse:

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelse.

Godkendelsesbekendtgørelsen:

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed med senere ændringer.

Støjvejledningen:

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984 om ekstern støj fra virksomheder.

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Miljøstyrelsens vejledning nr. 3/1996 om supplement til vejledning om ekstern støj fra virksomheder.

Miljøstyrelsen vejledning nr. 7/2006 om støj fra forlystelsesparker.

Teknik og Miljø

Teknik og Miljø er en moderne, administrativ enhed i Aarhus Kommune, som arbejder med planlægning og udførelse af opgaver inden for områder som drikkevand, spildevand, fjernvarme, affald, veje, grønne områder, bygninger, byplanlægning, brandslukning og meget andet. Fælles for mange af de områder, som Teknik og Miljø beskæftiger sig med, er, at man som borger i Aarhus Kommune ofte tager dem for givet og med rette forventer, at kommunen træffer de rigtige beslutninger inden for det tekniske og miljømæssige område.

Selvom mange opgaver i dag er udliciteret til private samarbejdspartnere, kræver den overordnede drift og koordination af magistratens opgaver en daglig, dedikeret indsats fra ca. 1.600 medarbejdere.

Teknik og Miljø er med til at sikre, at Aarhus forbliver en ren, sikker og smuk kommune – nu og i fremtiden.

Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
Postboks 79
DK-8100 Aarhus C
Tel. +45 8940 2755